

Makroekonomi på ett nytt sätt?

nr 5 2013 årgång 41

I början på året kom det ut en ny lärobok i nationalekonomi från Palgrave Macmillan: *Macroeconomics* av Nils Gottfries, professor i nationalekonomi vid Uppsala universitet. Boken riktar sig främst till kurser på kandidatnivån inom makroekonomi, men är anpassad för att även kunna användas på masterkurser inom t ex finans eller företagsekonomi.

Läroboksmarknaden är redan full av böcker, både av europeiska och amerikanska författare, men Gottfries har som mål att skriva en annorlunda bok som lär ut makroekonomi på ett nytt sätt. Det som Gottfries vänder sig mot är att dagens böcker i stället för att presentera en sammanhållen teori blandar olika mer eller mindre förenliga teorier. Dessutom sker modelleringen av ekonomin mest med hjälp av grafer och figurer – existerande böcker använder sig endast i begränsad utsträckning av matematik. Detta upplägg försvårar snarare än förenklar för studenterna, enligt Gottfries, som därför bygger sin bok på en sammanhållen makroekonomisk teori som härleds från grunden med hjälp av matematiska modeller. Dessa modeller är uppbyggda på mikroekonomiska fundament, och det makroekonomiska perspektivet byggs in i modellerna genom att det antas att priser och löner är trögörliga.

Bokens teoretiska utgångspunkt är den nykeynesianska modellen med två tidshorisonter: kort och lång sikt. På lång sikt är priser flexibla, och agenterna i ekonomin agerar efter fasta beslutsregler. På kort sikt finns både löne- och prisstelheter, vilket gör att ekonomin

tillfälligt kan avvika från den långsiktiga jämvikten när det uppstår exogena chocker som ändrar de ekonomiska förutsättningarna. Eftersom priserna på lång sikt är flexibla anpassar agenterna sig efter de nya förutsättningarna, och ekonomin återgår med tiden till den långsiktiga jämvikten. Eventuellt kan man tänka sig även en tredje tidshorisont, den medelfristiga sikten, som fångar den successiva anpassningen från kort till lång sikt.

Boken består av arton kapitel som i sin tur är indelade i fem olika teman: ekonomin på lång sikt, ekonomin på kort sikt, ekonomisk politik i en sluten ekonomi, den öppna ekonomin samt konjunkturcykler, institutioner och finansiella marknader. Tre av temana fokuserar på teorin, medan tema tre och fem bl a gör djupdykningar i ekonomisk politik.

Boken inleds med en diskussion om ekonomin på lång sikt. I dessa kapitel diskuteras ekonomins utbudssida, ekonomins efterfrågesida, arbetsmarknaden, långsiktig tillväxt samt förhållandet mellan pengar och inflation. Varje kapitel innehåller en gedigen algebraisk härledning av modellerna, men även en diskussion om hur modellerna ska tolkas. Kapitlen avslutas med empiriska exempel där modellerna används för att förklara den ekonomiska utvecklingen i ett antal länder. Övriga kapitel om den korta sikten och ekonomisk politik följer samma modell, men även om alla kapitel håller en hög teknisk nivå är de första kapitlen om den långa sikten de mest avancerade; de senare kapitlen håller en något lägre nivå. Å andra sidan är diskussionen i de senare kapitlen mer utvecklad än i de inledande kapitlen. Inte minst diskussionen om konjunkturcykler håller hög nivå och visar på ett pedagogiskt sätt hur svårt det är att skatta konjunkturcykeln. Den visar därmed på de problem som beslutsfattaren

BOKANMÄLAN

Nils Gottfries:
Macroeconomics,
Palgrave Macmillan,
2013, 576 sidor, ISBN
978-0-230-27597-3.

står inför när denne fattar beslut om att antingen stimulera eller strama åt ekonomin.

Att lära ut makroekonomi på ett nytt sätt är ett mycket ambitiöst mål, och frågan är om Gottfries når det målet. De ämnen som Gottfries behandlar och den huvudsakliga teoriinriktningen delar han med de flesta andra böcker. Dock är boken annorlunda i den bemärkelsen att upplägget mer liknar en bok för en masterkurs än en kandidatkurs. Detta till trots är det tydligt att Gottfries har ansträngt sig för att på ett pedagogiskt sätt leda studenterna igenom modellhärledningarna och göra modellerna intressanta genom många och intresseväckande empiriska exempel. Varje kapitel inleds med en kort diskussion kring kapitlets innehåll och avslutas med att blicka framåt mot vad som ska komma i nästa kapitel. Denna uppbyggnad av kapitlen gör att det hela tiden finns en röd tråd som löper genom hela boken och underlättar studenternas inläring. Till varje kapitel finns det även ett varierande antal instuderingsfrågor samt ett tekniskt appendix, som tar analysen ett steg längre för den intresserade studenten. De avslutande inlärningsfrågorna håller hög kvalitet och att svaren till frågorna finns på bokens hemsida är något som många studenter kommer att uppskatta.

Även om boken har många styrkor finns det även några svagheter. Till exempel är det svårt att förstå varför så mycket vikt läggs vid en sluten ekonomi. Finans- och penningpolitik på kort sikt analyseras för en sluten ekonomi i kapitel 10 och 11 och den öppna ekonomin introduceras först i kapitel 12. Av de tre kapitel som behandlar den öppna ekonomin är det endast kapitel 14 som behandlar en öppen ekonomi på kort sikt. Eftersom få ekonomier kan betraktas som slutna hade det inte varit fel att

lägga större vikt vid den öppna ekonomin. Att analysera en öppen ekonomi är visserligen svårare än att analysera en stängd ekonomi, men studenter kommer säkert att undra över vilken vikt de ska lägga vid resultaten för den stängda ekonomin.

Det finns även frågetecken kring valet att modellera centralbankens kortsiktiga penningpolitik i form av ett fast penningutbud (LM-kurva) i stället för som en ränteregulering i form av en taylorregel. Historiskt sett har penningpolitiken modellerats med hjälp av LM-kurvan, men få centralbanker agerar i dag efter en fast penningmängdsregel. De flesta centralbanker har ett flexibelt inflationsmål, varför en taylorregel bättre beskriver hur centralbanken agerar. Visserligen nämns taylorregeln i boken och behandlas kort i kapitel 10, men modelleringen av ekonomin sker nästan enbart med hjälp av LM-kurvan, vilket är synd eftersom Gottfries därför missar många intressanta diskussioner kring den moderna centralbankens penningpolitik som annars hade kunnat föras.

Oavsett eventuella brister har Gottfries skrivit en mycket bra bok som står sig väl i konkurrensen med andra böcker. Boken är baserad på en modern sammanhållen makroekonomisk teori och är pedagogiskt skriven. Den tekniska nivån kan utgöra ett litet frågetecken eftersom den eventuellt är för hög för den genomsnittlige studenten. Fast med tanke på att boken baseras på en undervisningsstil som Gottfries har utvecklat under ett antal år finns det ingen orsak att tvivla på att han har träffat helt rätt både när det gäller bokens nivå och omfång. Jag är säker på att boken kommer att bli en omtyckt lärobok på många kurser runt om i världen.

Fredrik NG Andersson

Fil dr, Lunds universitet